

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг

9 квітня 2025 року

Веде засідання голова Комітету ГЕРУС А.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друге.

І третє – обмін думками щодо відновлення та реконструкції енергетичної інфраструктури під час та після війни. Якщо немає зауважень, давайте тоді перейдемо до затвердження цього порядку денного і заодно побачимо, який у нас кворум і хто у нас є, і що у нас із зв'язком. Ставлю на голосування. Хто – за відповідний порядок денний.

Бондар Михайло Леонтійович. Бондар Михайло Леонтійович. Поки не видно.

Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Волинець є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИВ В.О. Гриб – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. Жупанин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович. Камельчук Юрій Олександрович. Камельчук Юрій Олександрович.

Кісільов Ігор Петрович. Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович. Кіт Андрій Богданович.

Олег, напишіть, може в чат комітету нагадування, щоб ми почали, а в 15:30 буде вже з європейцями включення.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх Анатолій Вячеславович. Поки немає.

Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. Красов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович. Мулик Роман Миронович.

Поки не видно.

Нагорняк Сергій Володимирович. Нагорняк Сергій Володимирович.

Пивоваров Євген Павлович.

_____. *(Не чути)*За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Семінський Олег Валерійович. Семінський Олег Валерійович.

Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна. Совсун Інна Романівна.

Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юнаков Іван Сергійович.

ЮНАКОВ І.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович.

ЮРЧЕНКО О.М. Юрченко – за.

КОСТЮХ А.В. Костюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх – за.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Я не знаю чи почули, Камельчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Камельчук – за? Камельчук Юрій Олександрович – за?

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Так, Камельчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є.

КОСТЮХ А.В. І Костюх – також за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я відмітив. Я відмітив, Анатолій Вячеславович, відмітив. Так. Інна Романівна Совсун не з'явилася у нас? Добре.

Вісімнадцять. Вісімнадцять – за. Рішення прийнято.

Так, в нас надійшли звернення, щоби включити підкомітети... щодо підкомітети... Значить, до підкомітету з питань розвитку конкуренції та прозорості на енергетичних ринках – від Геруса і Костюха, до підкомітету протидії корупції в сфері енергетики та ЖКП – від Геруса, Бондаря, Гриб, Костюха, Пивоварова, о який інтерес до антикорупції, і до підкомітету з питань енергетичних стандартів об'єктів споживання енергоресурсів – від Геруса. Давайте ми це проголосуємо, хто ще захоче доключитися, я рекомендую доключитися в якісь комітети, то, знову таки, там за тиждень – два чи за пару тижнів ми зберемо відповідні звернення і на якомусь з наступних комітетів також проголосуємо.

Хто – за?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Можна одне запитання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Не ламаючи голосування цього потужного, скажіть, будь ласка, скільки в нас всього підкомітетів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шістнадцять підкомітетів.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Можна таке питання? Ми – тут рекордсмени чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. В нас не тільки, ще плюс... 16 підкомітетів і плюс ще ТСК, тоже написав, що ТСК.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. ТСК не... ТСК Верховної Ради, сорі, ТСК Верховної Ради, 301 голос. Тому ... Ні, я до того, що ми потужно, да, виступили?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми виступили в рамках чинного законодавства.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І якщо є люди, які проявляють ініціативу, активність і хочуть займатися певними, я не бачу в цьому проблем, чесно кажучи.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні, добре. Я не проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тим більше тематика така – антикорупція, ну, ти скажеш проти.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Просто це ключовий підкомітет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або ріст до конкуренції та прозорість на енергетичних ринках.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це другий ключовий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому... Енергетичні стандарти, об'єкти споживання – це суперактуально зараз, мені здається. Є, є. Євген Павлович...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Там дуже він великий, його треба... вода, тепло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми завжди по цьому йшли так, щоб не було якоїсь конфліктуючої ситуації, конфліктної, але у нас тільки питна, пардон, у нас тільки питна, технічна – це вже буде Комітет екології. Добре, давайте тоді проголосуємо.

Бондар Михайло Леонтійович.

Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. Гриб – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Камельчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук – за.

Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. Костюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. Красов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

Нагорняк Сергій Володимирович.

Пивоваров Євген Павлович. Пивоваров Євген Павлович.

ПИВОВАРОВ Є.П. За, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Семінський Олег Валерійович.

ПИВОВАРОВ Є.П. Пивоваров – за.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун Інна Романівна.

Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович. Шаповалов Юрій
Анатолійович.

Юнаков Іван Сергійович.

ЮНАКОВ І.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович.

ЮРЧЕНКО О.М. Юрченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Я, до речі, нагадую, це ми не за створення підкомітетів голосували, вони вже створені, це на входження додаткових людей, щоб могли відбуватися засідання підкомітетів у разі ініціативи від голів відповідних підкомітетів. Да.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Андрій Михайлович, я тоді до цього, щоб вже закінчити цю тему. Моя пропозиція і порада все ж таки нарешті виконати норму Закону України "Про комітети Верховної Ради України" і зробити розподіл обов'язків між заступниками, особливо, враховуючи, що у нас додався ще один заступник, "за" проголосували. Нарешті зробити розподіл функціонального обов'язку між заступниками. І на моє переконання це додасть ефективності, дійсно може додати, бо дійсно фронт робіт дуже потужний і тоді заступники будуть відчувати конкретно за який фронт вони відповідають і допомагати організовувати роботу 16 наших підкомітетів. От на мій погляд саме так має працювати структура, правильно. Це моя порада і пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, я не проти. Єдине домовтеся з усіма заступниками хто за що відповідальний. Тому що...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Закон вимагає, що це голова комітету і голова комітету робить це, ну я можу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ж не одноосібно роблю, чи одноосібно?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Розподіл? Розподіл, я подивлюся... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я за те, щоби заступники голови комітету мали право відповідати за все і ...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Коли за все, це значить, що ні за що. От повірте мені, за все – це ні за що.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ви недавно збирали "зелених", перед тим ще когось і у вас бувають ініціативи по газу, бувають ініціативи по теплу...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. В рамках робочої групи затвердженої комітетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По чому?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Робочі групи я збираю в рамках робочої групи по газу, затвердженої рішенням комітету, або в рамках ТСК, яка діє за своїм законом, там окремий закон по слідчих і спеціальних комісіях, Андрій Михайлович, а я вам кажу про норму закону явну, пряму, я вам зараз можу її зачитати про комітети. І там оцей розподіл він закладений, це одна з ключових норм правильної організації роботи комітету. І це з точки зору управління.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви обіцяєте, що ви не образитесь, якщо я розподілю?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, абсолютно, робіть, що хочете. Просто згідно із законом є перший заступник, голова є, безумовно, перший заступник і заступники і між ними мають бути закріплені певні сектори для того, щоб вони допомагали вам здійснювати ефективне керівництво комітетом. У нас

дуже великий комітет, у нас 16 підкомітетів, у нас величезна тематика, ви розумієте, і навантаження. Я переконаний, що це було б ефективно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, як би, не проти. Але, з мого досвіду, найскладніші періоди були, коли тільки прийшли і треба було розібратися: кому який кабінет, було, перше, поділити кабінети, друге, це коли було поділити підкомітети і, третє, ще зараз я боюся, що комусь щось може не сподобатися. То я б не хотів, я б хотів, щоб заступники між собою самі розподілилися і, як би, це представили. Давайте спробуємо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Давайте спробуємо. Юлій Якович, ви ж не проти спробувати домовитися, консенсус?

ЮФФЕ Ю.Я. Домовитися?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да. Ви ж завжди – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тут Зрозуміло, добре. Але, дивіться, якщо так, то так. Можемо це зробити, дивіться, але робоча група: це теж у нас не буде щось, що може існувати вічно і щось робити, і ні за що не відповідати.

Я тоді попрошу, щоб на наступне засідання був звіт робочої групи про результати її роботи, бо це був моніторинг законодавства, правильно, і треба промоніторити, яка стаття закону працює, яка не працює.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. ...*(Не чути)* пропозицію просту, ви вирішили бумерангом. Бумеранг, то бумеранг, давайте. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, домовилися. Яюсь треба запропонувати, мені все рівно. От Андрій Вікторович, він є головою підкомітету, очевидно, що він там відповідає за ринок газу. З другої сторони є робоча група по ринку

газу, де інший голова є. Як в цій ситуації бути? Я б не хотів, чесно кажучи, мене влаштовує і робоча група, і підкомітет як працює. Але, якщо треба тут, як би, когось пообмежувати, а щоб хтось тут тільки за це відповідав, давайте спробуємо. Мені особисто все рівно, чесно кажучи. Я думаю, що...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Так було 30 років, Андрій Михайлович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нічого страшного точно в цьому немає.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Весь час парламент так працював...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дивіться, в мене прохання, давайте наші внутрішні питання відкладемо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я – за, тому моя проста пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ж почули...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я очікував... Ви почули і скажете, і запропонуєте якесь рішення і все. 10 секунд і поїхали далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви хочете, щоб я запропонував якесь рішення.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Добре.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Щоб ви мене почули.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Я вас почув. Я вас почув і давайте так ментально морально переналаштуємося. Зараз ми тут наше засідання, зараз через там 5 хвилин буде спільне з європейським.

Тому в мене прохання. Ми приблизно розуміємося, хто по чому спеціалізується так, хто якими питаннями найбільш активно займався, тому по можливості не дублювати один одного. У нас були сьогодні виступи і від комітету, і від членів фракцій різних, і прохання, більш-менш дисципліновано так само бути по часу, тому що виступів є досить багато і з тої сторони вони будуть, щоб ми все, скажімо так, не відхилялися якось суттєво від тих часових рамок, які на сьогодні заплановані. Добре.

Все. Тоді я зараз оголошую технічну перерву на 5 хвилин, щоб всі приєдналися і тоді вже продовжимо.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. Андрій Михайловичу, я вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. ...Але які ...*(Не чути)* Дуже погано виступаючих чути. Я не знаю, можливо, тільки в мене, але ви пропадаєте, щоб не було так, що зараз ви підключені до Європейського парламенту і там буде теж саме. Я вас чую, наприклад, через слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви мене чуєте через слово, да.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. Через слово. Да, от по відеозв'язку я вас чую, я не знаю як інші, але я вас чую, зал я чую нормально. Тобто у мене нічого не мінялося. А от щось у вас я не знаю, маю надію, що в парламенті вас буде чути нормально, але я чую через слово, і вас, і Кучеренка чую через слово.

Тому, якщо є там координатор, хай подивиться. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дивіться. Секундочку. Дивіться тим більше, Саша, нас чути через слово, то тим більше треба не створювати шум, але побути там дисципліновано трошки.

Є ще один другий лінк, по якому буде приєднання. Олег, ви, якщо хочете сказати, включіть мікрофон і скажіть, щоб всі вас почули.

ДУДКІН О.М. Добрий день. З Європарламентом буде другий лінк. Тим, хто дистанційно, вони цей лінк отримали і їхні комп'ютери вже протестовані. І за зв'язок з Європарламентом відповідає технічна служба Європарламенту. Зараз нам треба технічну перерву для переналаштування зв'язку, має бути відімкнений цей лінк, webex, і трансляція буде припинена в ютубі на 10-15 хвилин, і в 15:30 ми приєднуємося по-іншому лінку до Європарламенту. Юрій Анатолійович має цей лінк, я йому надсилав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Через 10 хвилин ми приєднуємося по-іншому другому лінку, хто по відео. Олег, я вас запитую так, щоб дати інструкцію, щоб всі чули. Чого ви виключили мікрофон, коли відповідаєте.

ДУДКІН О.М. Ми зараз під'єднуємося вже до лінку Європарламенту і в 15:30 відбувається взаємне включення засідання комітету і наш комітет. Зараз повинна технічна служба...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є люди, які по відео, вони повинні вийти з цього лінку і перейти на інший лінк?

ДУДКІН О.М. Так, я їм надсилав два лінки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому я прошу вийти з цього і перейти на інший. Я розумію, що все одно це не виправить ситуації з мікрофонами і все одно може бути зв'язок неідеальний, тому будемо намагатися говорити чітко, ясно,

зрозуміло і не сильно швидко, а повільно для того, щоб не було стрибків якогось звуку.

Дякую, Юрій Анатолійович. Будемо старатися, щоб звук трохи покращився. Тому зараз у нас 10 хвилин технічна перерва і в 15:30 включаємося і продовжуємо.

Дякую.

(Після перерви)

Спільне засідання Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг з Комітетом Європейського парламенту з питань промисловості, досліджень та енергетики (ITRE) в режимі відеоконференції

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Шановні колеги, ми можемо починати. Сьогодні дуже приємно вже другий раз організуємо спільне засідання нашого комітету з членами Комітету з питань енергетики, житлово-комунальних послуг Верховної Ради України. Я щиро вітаю голову комітету пана Андрія Геруса і колег в Україні, вони також до нас сьогодні підключені на дистанції.

З початку війни наш комітет пильно стежив за розвитком подій в Україні, як і в Комітеті ITRE як такому, так і в контактній групі України, створеній в попередньому скликанні парламенту.

Ми розпочали наш діалог на першому засіданні 18 вересня 2023 року, і цей діалог буде продовжено. Ми тяжко працювали над подоланням наслідків енергетичної кризи в ЄС, але ваш трирічний досвід боротьби з атаками на енергетичну інфраструктуру може бути дуже цінним для нас. Подальша інтеграція з європейським енергетичним ринком та інвестиції у відновлювану енергетику та енергоефективність мають вирішальне значення для енергетичної безпеки як України, так і ЄС, а також для майбутнього членства

України в ЄС. Наша співпраця з Україною займає центральне місце в цьому процесі. Наша підтримка українського народу є потужною, як неодноразово підкреслювала президентка Європейського парламенту Роберта Мецола.

Учора ми також провели друге міжкомітетське засідання Європейського парламенту та Верховної Ради України, де президентка Мецола та голови комітетів Європейського парламенту обмінялися думками з українськими колегами.

Мені було дуже приємно представляти Комітет ITRE під час цієї зустрічі. Наша зустріч розподілена на дві теми. Перша: про стан енергетичного сектору України протягом цих трьох років війни. Друга – це реконструкція та відновлення енергетичної інфраструктури під час та після війни. У нас сьогодні є приблизно дві години для цього обміну думками, який буде проводитися відповідно до списку доповідачів.

Я хотів би нагадати, як і завжди, є доступний переклад 23 мовами. Але ми додатково маємо сьогодні переклад українською мовою.

А зараз я запрошую пана Геруса для того, щоб виступити 10 хвилин. Ваше вступне слово, будь ласка. І ви будете також вести, головувати з вашого боку. Дякую. Вам слово, будь ласка.

На жаль, не чуємо.

ГЕРУС А.М. Ми можемо спільно обговорювати, яке рішення очікується до прийняття в Україні, в українському парламенті і яка позиція європейського парламенту з того чи іншого питання.

Безумовно, що в Україні в останні роки проблеми номер один, які виникали в нашій енергетиці, вони були пов'язані з війною. Тому що та величезна кількість обстрілів і атак, російських атак на українську енергетику, вона спричинила багато проблем.

І одним із наших пріоритетів нашої роботи минулого року було власне формування політики, яка буде забезпечувати відновлення нашої енергетичної системи, а також побудову нової енергетичної системи на базі

розподіленої генерації, на базі розподіленої "зеленої" генерації. І в нас було прийняте відповідне законодавство, яке стимулювало таке будівництво і в минулому році в нас тільки розподіленої сонячної генерації було збудовано майже 900 мегават потужності.

Другий важливий пріоритет, який у нас був в минулому році – це розвиток відновлювальних джерел енергії і використання відновлювальних джерел енергії в паливі, в біопаливі. В Україні було прийнято законодавство щодо використання біоетанолу, щодо розвитку виробництва біометану і ці закони вже або почали працювати, або запрацюють в цьому році.

Безумовно, що на сьогоднішній день в нас залишаються ті проблеми, які виникли внаслідок обстрілів, і ми продовжуємо працювати для того, щоб забезпечити всіх наших споживачів стабільними і надійними джерелами енергії. І одним із важливих факторів цього – це є поєднання нашого ринку з європейським ринком електричної енергії та газу для того, щоб електроенергія та газ могли вільно поступати в Україну з сусідніх європейських країн і так само могли вільно поступати з України в сусідні європейські країни.

І для цього в нас розробляється законопроект про market coupling, для того, щоб повністю синхронізувати наші ринки і для того, щоби дозволити вільно працювати українським компаніям на європейському ринку, а європейським компаніям на українському ринку. Я сподіваюся, що вже найближчим часом цей законопроект буде прийнятий в першому читанні і сподіваюся, що десь до кінця цього року чи, можливо, навіть до осені він буде прийнятий і у другому читанні.

І, безумовно, важливим є питання підтримки Європейського Союзу, європейських країн нашої країни в цей складний період, нашої української енергетики в цей складний період, тому я хочу подякувати всім європейським країнам, які допомагали Україні як напряду, так і через фонд, який адмініструється Energy Community, куди європейські країни робили свій внесок, тому що за кошти цього фонду були відремонтовані

електростанції, були куплені нові трансформатори для відновлення підстанції Укренерго, були куплені нові газопоршневі або газотурбінні електростанції і це дуже важливо було для нас в складний період, і це дуже допомагає відновлювати нашу енергетичну систему.

І, безумовно, важливим є тиск на Росію як країну-агресор, яка розпочала цю неспровоковану війну. Тому ми закликаємо, щоби Європейський Союз продовжував і посилював санкційний тиск на Російську Федерацію і сьогодні про це буде сказано більше.

Я дякую всім. І зараз хочу передати слово колегам з нашого комітету, які також від себе додадуть по важливих питаннях.

Першому я передаю слово Сергію Нагорняку, фракція "Слуга народу". І у нас регламент 2 хвилини, прохання його дотримуватися.

НАГОРНЯК С.В. Дякую, Андрій Михайлович, дякую колеги! Доброго дня, колеги! Хочу подякувати, в першу чергу, від України, від українського парламенту європейським країнам за ту підтримку, яку ви нам сьогодні здійснюєте. Для України важливо, щоб Європейський Союз продовжував підтримувати Україну, особливо енергетичний сектор. Тому що те, що ми пройшли цю зиму, це наслідок роботи, в першу чергу, наших енергетиків. І в другу чергу, звісно, ж за підтримки наших партнерів з Європейського Союзу і Сполучених Штатів.

Тому для нас важлива подальша підтримка таких компаній, як "Укренерго" для продовження будівництва захисних споруд, підтримки компанії "Укргідроенерго", яка виступає генеруючою компанією і балансує нашу енергосистему, важлива підтримка цієї компанії для того, аби вона відновила свої потужності, які втратила, і Дніпровська ГЕС, і Канівська ГЕС, і інші гідроелектростанції, які зазнали ракетних обстрілів з боку Росії.

І важливо пам'ятати Європейському Союзу про ті наслідки катастрофи, яку створила Росія на Каховській гідроелектростанції. І важливо не просто

пам'ятати, важливо притягнути Росію до відповідальності за ті дії, які вона вчинила на Херсонщині.

І не менш важливе питання сьогодні для України, і для нас це дуже чутливо, ми пройшли буквально нещодавно опалювальний сезон, але ми напередодні вже нового опалювального сезону. І Україні вкрай не вистачає газу в наших газосховищах, ми будемо дуже вдячні, якщо Європейський Союз надасть таку допомогу нашій державній компанії НАК "Нафтогаз України" для закупівлі газу на проходження нового опалювального сезону.

Я нагадаю, що біля п'яти мільярдів кубометрів газу нам не вистачає для того, аби ми могли пройти наступний опалювальний сезон. Тому що Росія протягом осені і весни 2025 року, по суті, направила свої ракетні атаки на газовидобувну галузь України як на приватну, так і на державну.

Дякую, колеги, за увагу, не буду затримувати час, буду передавати далі слово нашим колегам.

ГЕРУС А.М. Дякую, пане Нагорняк.

Я передаю слово першому заступнику голови комітету, члену фракції "Батьківщина" Олексію Юрійовичу Кучеренку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Олексій Кучеренко, фракція "Батьківщина". Шановні європейські колеги, безумовно, величезна подяка від нас усіх за величезну підтримку. Ми цінуємо це і зараз, і будемо цінувати завжди.

Друге. Наша фракція, я думаю, так само як і інші фракції, безумовно, підтримують курс на євроінтеграцію України і тут навіть дискусій ніяких не може бути. Єдине, ми хотіли би, щоби цей курс був реалістичним і щоби ми не одягали рожеві окуляри, і чесно вели розмову стосовно того, як, в який спосіб, наскільки реалістично буде... може відбутися ця інтеграція.

Відповідно саме енергетичний сектор, сектор житлово-комунальних послуг має бути під дуже щільною увагою, прискіпливою увагою стосовно

того, що там відбувається, оскільки з одного боку – дійсно там відбуваються певні ринкові реформи, вже можна казати, 10 років, з одного боку – іде адаптація законодавства, приймаються якісь нові закони, але з іншого боку – констатуємо сьогодні величезні проблеми і в секторі корпоративного управління держаними підприємствами, і в секторі регулювання енергетичних ринків. На кожному з ринків: енергетичному, газовому, ринку тепла, ринку води свої дуже великі специфічні проблеми.

І саме тому сьогодні ми акцентуємо нашу увагу, і в комітеті у нас в цьому плані є повне розуміння, над функцією контролю за дотриманням законодавства і корекцію законів і реформ, які були запроваджені протягом останнього періоду. В цьому плані ми дуже сподіваємось на розуміння з боку європейських колег. Корекція не означає відмову. Корекція означає адаптацію до реалістичних умов в Україні.

Дякую за увагу.

ГЕРУС А.М. Спасибі, пан Кучеренко.

І зараз слово надається члену фракції "Європейська солідарність" Михайлу Бондарю.

БОНДАР М.Л. Дякую, колеги.

Бондар Михайло, "Європейська солідарність". Сама назва політичної партії вже підтверджує наш курс до Євросоюзу до НАТО. Тому також як і колеги я щиро вдячний вам за надану посильну допомогу, за вашу підтримку нас і все. Але хочу нагадати, я опозиційний депутат, тому не буду як-то кажуть розказувати про великі, хороші досягнення, а більш наголошу на тому, що не правильно зроблено. Ми, напевно, чітко з вами усвідомили, що однією зі зброї Російської Федерації – це є енергетика, тобто це є газ, це є нафта, це є електроенергія, це атомні двері. Тобто все от що можна, Росія використовує в якості зброї. І ми неодноразово закликаємо і Європу і всіх наших колег відмовлятися від російського газу, нафтопродуктів, від

скрапленого газу і так далі тому подібне, не підтримувати економіку Росії. На той же час ми самі купляємо, наприклад, російські енергоблоки, в той час, коли 600 мільйонів євро мало би піти або на Збройні Сили або навіть на закупівлю газу, про що тільки що колега говорив, що в Україні бракує, але теперішня влада використовує ці кошти для закупівлі оцих російських енергоблоків. Тому не так все просто і прозоро як тут зараз колеги розказують про реформи, як вони робляться. Тобто одною рукою все-таки ми йдемо в Європу і робимо все можливе для цього, щоб синхронізувати цю енергосистему з європейською нашу українську, а другою рукою ми все-таки підтримуємо агресора. Дякую.

ГЕРУС А.М. Спасибі. Наступне слово передаю голові підкомітету з питань Європейської інтеграції члену фракції "Голос" – Інна Романівна Совсун. Прошу.

СОВСУН І.Р. Доброго дня, шановні колеги. Перепрошую, що вмикаюся онлайн, а не разом з іншими колегами з комітету. Рада бачити колег з Брюсселю. Хочу приєднатися до слів...

ГЕРУС А.М. Якщо можна, трошки голосніше.

СОВСУН І.Р. Перепрошую. Хочу приєднатися до слів інших колег, які дякували європейським партнерам за те, що підтримують, продовжують підтримувати українську енергетику. Мабуть, варто ще раз нагадати, що українська енергетика залишається під вкрай загрозеним станом. Українська енергетика залишається в ситуації щоденних нападів, щоденних атак з російського боку. І ці атаки не припиняються, і наразі у нас немає жодних підстав думати, що вони припиняться найближчим часом.

Українська енергетика безперечно дуже постраждала під час війни. Але мені видається дуже хибним думати, що зараз ми можемо вже підводити

підсумки. Тому що, на превеликий жаль, ситуація продовжує розгортатися, війна в Україні триває, щоденні напади, так само, тривають. І я б дуже хотіла, щоб колеги в Брюсселі, в тому числі новообрані члени Європейського парламенту, які, можливо, до цього менше працювали з Україною, були свідомі того, що війна в Україні триває і ця руйнація теж продовжує тривати.

І вже понад 3 роки цієї війни українці мають вже розуміння того, що найкращий спосіб захищати об'єкти енергетики це не в площині енергетики, це в збройній площині. Нам дуже потрібне продовження допомоги від європейського боку, в першу чергу в питаннях надання протиповітряної оборони. Без цього дуже тяжко буде говорити про адекватне відновлення чи навіть про призупинення активної фази воєнних дій. Для того, аби ми перестали щоразу лякатися початку опалювального сезону, нам дуже необхідно посилювати українську систему протиповітряної оборони. І, мені видається, що на цьому треба робити зараз дуже великий фокус, навіть якщо це не безпосередньо питання енергетики. Але це ключове питання, яке дозволить українській енергетиці вижити. Ми будемо дуже вдячні за продовження і посилення допомоги Україні в цьому напрямку.

Дякую дуже за надане слово.

ГЕРУС А.М. Дякую вам.

Прошу, Сергій Козир, фракція "Слуга народу".

КОЗИР С.В. Шановні головуєчі, шановні колеги, шановні партнери, дякую за можливість звернутись до вас сьогодні з питанням, що має вирішальне значення для стійкості та відновлення України – це стан нашої енергетичної системи в умовах війни. Зокрема Херсонської області, яку я представляю в парламенті та інших прифронтових регіонів.

Від початку повномасштабного вторгнення Росія завдала дуже великих ударів по енергетичній інфраструктурі, ці удари спрямовані не лише на

знищення об'єктів критичної інфраструктури, а й на спробу зламати дух нашого народу, залишивши будинки, лікарні, міста, без світла і тепла.

Найболючіше це вдарило про прифронтових регіонах, в тому числі по Херсонщині. Після звільнення правобережної частини області в 2022 році, ми виявили зруйнований енергетичний ландшафт, лінії електропередач знищені, підстанції розбиті і критичні об'єкти багаторазово обстрілювались.

Але справжнім ударом по енергетичній та гуманітарній безпеці регіону стало підірвання російськими військами Каховської ГЕС в червні 2023 року. Це була не просто гідроелектростанція, а це був один з ключових елементів енергетичної, водної та екологічної стабільності Півдня України. Знищення ГЕС спричинило масштабну екологічну катастрофу, залишило мільйони людей без доступу до води, знищило іригаційні системи, підтопило населені пункти і зірвало роботу енергосистеми регіону.

Масштаби цього екоциду ще неможливо оцінити, втім попри масштабні виклики наші інженери, рятувальники та місцева влада демонструють надзвичайну мужність, щодня під обстрілами вони відновлюють енергопостачання, ремонтують обладнання, підтримують функціонування базових послуг. Кожен відновлений кіловат – це акт нашого супротиву. Ми використовуємо для генерації поки що вцілілі теплоенергостанції, резервні джерела, генератори, все, що може забезпечити безперервну роботу лікарень, водопостачання, пунктів укриття, але масштабні руйнування вимагають рішучої міжнародної підтримки.

Ми глибоко вдячні нашим міжнародним партнерам за вже надану допомогу, техніку, обладнання, фінансові ресурси, завдяки вам ми уникли гуманітарної катастрофи в багатьох регіонах, включно з Херсонщиною. Але виклики не зникають, щоденні удари дронів і ракет не дають змоги стабілізувати ситуацію, тому ми звертаємося до вас із проханням продовжити партнерство, щонайменше в трьох напрямках – це підтримка, більше обладнання для оперативного реагування, стійкість та інвестиції в децентралізовані та захищені енергетичні системи, і на майбутнє – це спільне

енергетичне відновлення "зеленої" сучасної енергетики України. Херсон сьогодні – це символ не лише боротьби, а і символ міжнародної солідарності. Завдяки вам ми не тільки тримаємось, ми дивимось в майбутнє з вірою в перемогу і відновлення.

Дякую, що залишаєтесь з Україною і вірите в нашу перемогу.

ГЕРУС А.М. Дякую, Сергій В'ячеславович.

Анна Костянтинівна Скороход, депутатська група "За майбутнє".П.

СКОРОХОД А.К. Шановні колеги, я хочу долучитися до подяки за неймовірну допомогу, яку ви надаєте. І сподіваюся, що вона не стане меншою, а, навпаки, ми будемо ще більше співпрацювати і ваша підтримка буде зростати, а наш спільний досвід співпраці буде для нас неоціненним.

Колеги, я хочу зазначити, що з початку повномасштабного вторгнення Україна втратила Запорізьку атомну електростанцію, яка загальною потужністю складає 6 гігават. Тому для України на сьогоднішній день є важливим не тільки відновлення того, що пошкоджено, тієї енергосистеми і інфраструктури, яка пошкоджена, але і будівництво нової. Адже, коли ми говоримо про енергетичну безпеку і незалежність, це не тільки відновлення, але це і, дійсно, побудова нових атомних енергоблоків на тих площадках, які вже є, або на нових площадках.

Тому я хочу розвіяти міфи своїх колег. Я хочу зазначити, що ті блоки на Хмельницьку атомну електростанцію, які ми плануємо придбати у Болгарії, ці гроші підуть Болгарії і жодним чином не підуть в Російську Федерацію. Більше того, ми потребуємо цих блоків для того, щоб Україна сама могла забезпечити себе електроенергією. Разом з тим, ми маємо розуміти, що ми жодним чином не стаємо залежні від Росатома, тому що всі комплектуючі, вся зборка, все обслуговування буде здійснюватися українськими фахівцями. Також ми вже давно перейшли з використання палива Росатома на використання палива Вестінгауз, навіть на

росатомівських блоках. Тому я думаю, що від вас ми можемо попросити лише підтримки в добудові і розбудові атомних електростанцій. Також хочу попросити в підтримці у кредитуванні та розгляду можливості іншого фінансування на побудову нових енергоблоків і також побудову того проєкту, який започатковує Енергоатом, це побудова додаткових можливостей, побудова заводу, який буде самостійно створювати і виробляти паливо для атомних електростанцій. Прошу розглянути можливість кредитування і фінансування для нашої великої атомної енергокомпанії. І ще раз хочу подякувати вам за допомогу, підтримку у цій важкій війні між Україною та Росією.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую, Анна Костянтинівна.

І зараз будуть виступи від представників політичних груп в комітеті Європарламенту. Я так розумію, що я передаю слово пану Джордžo Горі для того, щоб він модерував наступну частину.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Окей. Прекрасно. Зараз у нас буде перший раунд включень представників Європейського парламенту. Дві хвилини виділено для кожного. Ми розпочинаємо з пані Мирослави Никель, вона представляє європейську народну партію.

NYKIEL M. *(Синхронний переклад)*

Дуже дякую, шановні представники. Вже три роки триває війна в Україні, це є безпрецедентне знищення. Ми також бачимо, який є надзвичайно важливий дух України. Ми виражаємо нашу пошану українському народу за вашу витримку, вашу мужність, вашу стійкість. Але також для кожної країни найважливішим елементом це є енергетичний сектор. Інфраструктура енергії систематично знищувалася агресору. І все

одно ви змогли отримувати доставку електроенергії, незважаючи на антикризисну ситуацію, ви діяли відповідально і була солідарність, між регіонами справедливо розподілилася енергія. Але найсильніше ми бачимо, що могли ті, які найбільше постраждали, хоча і були тимчасові перерви в постачанні енергії у певних районах. І це є хороший приклад солідарності, це є натхненням для всіх нас, співпраця з європейською мережею (*Нерозбірливо*) показала, що Україна не лише бореться, але також буде майбутнє, через те я сьогодні питаюся у моїх, наших українських партнерів, і вже багато чого було сказано тут, які виклики перед вами ще є і як ми можемо вам допомогти. Бо для того, щоб вам допомогти, Європа повинна вас вислухати. Ми віримо в те, що війна завершиться якомога швидше. Але вже сьогодні є важливо, щоб Україна готувалася до інтеграції з Європейським Союзом, також в енергетичному секторі необхідно мати трансформацію безпеки та незалежності енергосистеми. Це вже можна розпочати сьогодні. Україна доказала, що може бути сильною під час війни і ми переконані, що також буде сильною і в час мирного часу. Ми завжди з вами для допомоги.

Дякую.

GORI G. (*Синхронний переклад*)

Дякую. Група SND Йєнс Геєр, будь ласка. Дякую.

GEIER J. (*Не чути*)

(*Синхронний переклад*)

В мене є питання щодо закупу енергетики, було без мікрофону, без перекладу. Наразі не було перекладу на англійську. Зараз перевіримо чи працює переклад з англійської. Є переклад з англійської.

Щодо закупівель, тобто питання енергетики, компонентів для якраз атомних станцій. Це... Звичайно, необхідно забезпечити енергетикою важливі такі будівлі як, наприклад, лікарні або інші. Тобто, звичайно, до них має... постійна подача енергетики. Тобто в мене таке питання: чи є політичні

дискусії, чи ведуться щодо постачання енергетикою різних будівель децентралізовано, чи ви плануєте централізувати постачання енергії? Це питання. Я чув, ви говорили якраз про АЕС як централізація, а чи плануєте ви і думаєте про децентралізацію?

Друге питання від мене щодо експорту, тобто основного... водню і от які, як ви розглядаєте, як плануєте це експортувати?

І зараз передаю слово пану Кольсу.

KOLS R. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Доброго дня моїм українським колегам. Перш за все треба ще раз зазначити ці важливі питання щодо ударів по інфраструктурі і цивільним. Дуже зрозуміло, що це війна по енергетичних структурах, по всій Україні з 22-го року дві третіх втратила Україна своїх енергетичних спроможностей, багато зруйновані Запорізька АЕС. Тобто, звичайно, величезні втрати і це спеціально зроблено для того, щоб створити блекаути. Просто з самого початку Росія постійно наносить удари по інфраструктурі, а також екоцид, вона справжній проводить екоцид. Ми пам'ятаємо всі, що сталося на Каховській АЕС, і ми знаємо, що надалі йдуть атаки. І тим не менше, постачання ... *(Не чути)* підключення до європейської структури.

Звичайно, зараз є і необхідно підтримка термінова децентралізувати і повністю інтегрувати до європейської мережі. Це дуже важливо. Звичайно, це такі цілі вони дуже термінові вони мають працювати і цим я хочу запитати, можливо, дуже технічне питання моїм українським колегам. Зараз, звичайно, зруйновано багато і ми плануємо реконструювати, відбудувати інтерконектори, вони зараз відремонтовані в повітрі чи ще під землею, як це відбувається, під землею, тому що це, звичайно, більш безпечно. Тому питання скільки це коштує? Тому що ми знаємо, що це коштує дорого і чи потрібні додаткові фонди зі сторони ЄС?

Дякую.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Спасибі. Наступний доповідач, пан Грудлер.

GRUDLER C. *(Синхронний переклад)*

Дякую, пане голово, буду говорити французькою. Перш за все від групи Renew ще раз хочу висловити нашу солідарність українському народу, ваша стійкість надихає, нас надихає. І я хочу висловитися зі сторони багатьох колег, ми вас підтримуємо в тому числі і по питанням енергетики, це основна колона вашого суверенітету, і для нас також важливо.

Щодо інфраструктури, ми знаємо, що ви втратили дві третіх вашої продукції, спроможності і ядерної також. Щодо Запорізької АЕС, до речі, вони є місто-побратим мого міста Бельфор. І скажіть які ризики в цій ситуації? Чи вона ще працює? Скільки вона має ще... енергетики виробляє? І щодо незалежності від російського палива? Скажіть, будь ласка, ми знаємо, що історично вони заправлялися від Росатома, скажіть, будь ласка, які можливості диверсифікації, які інші ідуть, можливо, співпраця з іншими компаніями ... *(Не чути)*, які небезпечні... які самі по собі вже працюють з Укратомом. Скажіть, будь ласка, і щодо інтерконекторів, я бачу і чую дуже зацікавленість, звичайно, є, фінансування зі сторони Європи. З кінця лютого повністю планує Європа якраз фінансувати електрику до 2027 року. І ми говоримо про 3,5 мільярда євро, це дуже важливе фінансування. І також дуже важливо, щоб, звичайно, українці готові були співпрацювати з європейськими партнерами і інтегрувати знання, які є в Європі, досвід. Можливо, ви будете, звичайно, налаштовані працювати більше з нами, ніж там китайцями там чи іншими постачальниками, і що європейці будуть вашим першим вибором.

Дякую.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Спасибі. Наступний доповідач із "зелених" пані Маркета Грегорова.
Будь ласка, вам питання.

GREGOROVA M. *(Синхронний переклад)*

Вітаю! Добрий день, Україно! Звичайно, я розумію в яких важких умовах ви були цієї зими, виживання, да, зима була більш-менш м'яка, але ви вже, звичайно, диверсифікуєте. До речі, в мене питання про це. Як, що можна ще зробити? Яким чином ми можемо допомогти. Ми знаємо, що звичайно буде Європейський банк реконструкції, який буде фінансувати, він надає 1 мільярд на енергетичний сектор України. Тому скажіть, будь ласка, як ви плануєте розподіляти ці кошти? Які реформи? Ви багато розказали, але тим не менш, я думаю, що питання диверсифікації вони ще будуть виникати. І я також хотіла почути більш детально, в яких напрямках ви плануєте рухатися? Я знаю, що дехто один з вас, ви говорили про таку стійкість громад на житловому рівні і відновлена енергетика, я думаю, це дуже чудова ідея. І хотіла б знати, на якому етапі це законодавство? І ще одне питання, яке мене турбує, особливо щодо диверсифікації, різноманіття і відновлення енергетики. Тому що навіть в ЄС ми знаємо, теж багато закупається в Китаї різні закупівлі. Скажіть, будь ласка, як у вас це відбувається? І яким чином себе захищаєте таким чином, ви захищаєте? Тому що ми знаємо, що Китай підтримує Україну. Перепрошую, Китай підтримує Росію. І тому ми хотіли б вас почути з цього приводу.

Дякую.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Перший раз на цьому ми завершуємо. І зараз я надаю слово моїм українським колегам. Пан Андрій Герус, будь ласка, вам слово в якості програми.

ГЕРУС А.М. Дякую вам.

Давайте я під час вступного слова трошки зекономив, замість 10 хвилин говорити 5. Давайте, можливо зараз я візьму декілька хвилин, щоб дати відповіді на ті питання, які прозвучали. Тому що очевидно, що якщо ці питання задаються, то на них хочуть отримати відповідь.

Щодо централізації чи децентралізації нашої енергосистеми. На мою думку, безумовно, в умовах таких військових ризиків нам потрібно будувати децентралізовану генерацію, так звану розподілену генерацію. Що це означає? Це означає, що нам треба мати сотні невеликих електростанцій, які будуть знаходитися близько біля міст, біля об'єктів споживання і не залежати від роботи трьох або чотирьох крупних електростанцій, тому що, на жаль, досить реалістично, щоб пошкодити або їхню роботу, або пошкодити підстанції і транспортування електроенергії від таких крупних електростанцій.

Тому диверсифікація і розподілена генерація – це те, що є в нашій стратегії. Про це говорив і Прем'єр-міністр України, і Президент України про це також наголошував.

Ну, і часто в основі такої розподіленої генерації є "зелена" енергетика, але "зелена" енергетика, безумовно, що краще працює в поєднанні з більш високоманевреними якимись технологіями. Це або energy storage, або газова генерація, яка дозволяє мати електроенергію не тільки вдень, але й увечері, у вечірні піки також.

Було питання так само про водень. Ми абсолютно повністю підтримуємо водень, і в нас є певна інфраструктура для того, щоб це реалізувати. На сьогоднішній день, мабуть? є трішки питання економічної рентабельності таких проєктів, тому що, на жаль, вони ще потребують субсидування. Але ми зі своєї сторони готові це розвивати, рухатися в сторону таких, більш екологічних, більш "зелених" технологій. І в нас є приклад біометану, де в Україні було прийнято відповідне законодавство – і, можливо, наступний спікер, Андрій Жупанин, про це розкаже, - щоб ми цей біометан могли так само експортувати в європейські країни.

Щодо захисту інтерконекторів, або підстанцій Укренерго. В значній мірі через те, що була досить ефективно проведена робота по будівництву бетонних захистів підстанцій Укренерго, ми змогли відносно безпроблемно пройти цю зиму. І на будівництво таких бетонних захистів були витрачені, в тому числі, кошти, які нам надавалися або Європейським Союзом, або Європейським банком реконструкції і розвитку. І це, безумовно, та позитивна сторона, яка досить швидко була реалізована і досить швидко дала практичний результат.

Є ще деякі об'єкти, які потрібно доробляти в цьому році. Але, повторюся, велика-велика кількість станцій системного апарату Укренерго на сьогоднішній день захищені і вони захищені від дронів. Але, звичайно, що від балістичних ракет таке укриття захистити не можуть, тим не менше існує вже захист від дронів і він працює на практиці.

Щодо постачальників обладнання. Безумовно, що ми прагнемо вступити у Європейський Союз і ми прагнемо якомога тісніших торгових економічних зв'язків з Європейським Союзом. Тому те обладнання, яке можна купити у Європейському Союзі і достатньо швидко поставити в Україну для нас є пріоритетом. І сьогодні, наприклад, у нас є потреба в нашій енергосистемі в газових електростанціях і в Energy Storage. І газові електростанції до нас часто їдуть з Австрії – це виробник Jenbacher або це може бути MWM – це по-моєму Німеччина виробник або виробник Rolls-Royce, є швейцарські виробники також, тому тут... Із Siemens так само іде активна робота і Energy Storage теж в країні, у європейських країнах є виробники Energy Storage. І ми були б дуже раді, якби реалізовувалися проєкти по встановленню таких Energy Storage в Україні.

Тому, власне, ми під це пропонуємо реформи, готуємо законодавство для того, щоб наша енергетика розвивалася в кроки, як би, з новими технологіями. І ці нові технології ми дуже часто дивимося, як працюють у європейських країнах і розвиваємо, імплементуємо відповідні рішення і в нас в Україні. Це так коротенько відповіді на питання, які прозвучали.

І зараз я передаю слово – Андрій Жупанин фракція "Слуга народу", заступник голови комітету нашого.

ЖУПАНИН А.В. Доброго дня, колеги. Приєднуюся до подяк, які вже сьогодні звучали від моїх колег. Дякуємо всім країнам, які представляють у Європейському парламенті, за ту непохитну підтримку України. Звучало питання до нас, що можна зробити, щоб допомогти Україні? Те, що одразу приходить в голову, з точки зору енергетики, перше – це обмеження або взагалі відмова Європейського Союзу від купівлі російського скрапленого газу. Ми бачимо, що по результатам 2024 року Європа, на жаль, побил рекорд по імпорту скрапленого російського газу. Цього нам би не хотілося, чому? Тому що це все одно гроші для фінансування війни проти нашої країни. Тому закликаємо вас підтримувати заборону експорту російського скрапленого газу до Європи. Так само закликаємо розширювати санкційний тиск на Росію, конкретно на російський нафтовий флот. Станом на сьогодні лише третина танкерів тіньового російського флоту знаходиться під санкціями або Америки, або Європейського Союзу. Тому потрібно цей напрямок розвивати і добитися того, щоб всі танкери, які так називаються як російський тіньовий нафтовий флот, були санкціоновані і не мали доступу до перевезення нафти. Це буде потужний удар для російської економіки.

Крім цього, ідуть певні розмови в кулуарах Європейського Союзу про те, що можна було би відновити якимось чином "Північний потік", так званий Nord Stream, перший та другий. Ми закликаємо взагалі відмовитись від цього. Росія використовує завжди енергетику як зброю, газ як зброю, нафту як зброю. Тому просимо вас не підтримувати і апелювати, виступати проти будь-якої ідеї стосовно відновлення роботи цих потоків.

Нарешті сказано було про біометан. Україна уже експортувала перші об'єми біометану до Європи. Наскільки я знаю, зараз на стороні Німеччини є певні проблеми з прийняттям наших сертифікатів походження українського біометану. Тому закликаємо вас сприяти визнанню цих документів для того,

щоб Україна могла постачати цей відновлювальний ресурс, відновлювальний газ біометан до Європи.

Нарешті ми дуже просимо вас підтримувати євроінтеграційні прагнення України для того, щоб в майбутньому один із наших представників сидів поруч з вами в стінах Європейського парламенту.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую.

Слово надається Вікторії Гриб, голові підкомітету з питань енергетичної безпеки, позафракційна.

ГРИБ В.О. Шановні колеги, хочу подякувати європейським партнерам саме за вашу підтримку. Якби не підтримка Європейського Союзу, я не думаю, що ми могли б вистояти. Тому нам необхідно думати, що робити далі. Зараз світ змінюється дуже швидко, ми бачимо, що починаються торговельні війни і ці війни призведуть, на превеликий жаль, до більш масштабних війн в усьому світі – те, що ми бачимо.

Тому нам необхідно об'єднати зусилля України та Європи для того, щоб вистояти зараз в такий важкий час.

Коли ми говоримо про "зелену" генерацію, про атомну генерацію не треба забувати також про теплову генерацію, тому що теплова генерація на сьогодні є найбільш дешева з точки зору маневрування. І для нас, для України, додати 1 МВт, зараз у систему повернути – буде коштувати 100 тисяч доларів, а для того, щоб все ж таки мати "зелену" генерацію 1 Мвт це буде коштувати мільйон доларів, то ми бачимо різницю.

Тому необхідно мати все ж таки довгострокову стратегію розвитку, там де буде "зелена" генерація, але також короткострокову стратегію виживання, коли нам необхідно буде виживати.

І я дуже сподіваюся, що ці зміни у світовому порядку, які ми сьогодні бачимо, призведуть до того, що Україна стане членом європейської спільноти

набагато швидше і це допоможе нам разом вистояти у цьому світі, які, на превеликий жаль, змінюються не на краще.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую.

Слово передається Юрію Камельчуку, фракція "Слуга народу". Юрій Камельчук по відеозв'язку, фракція "Слуга народу". Чи є з нами?

Давайте тоді наступний – Олександр Юрченко, депутатська група "Відновлення України".

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Так є включення. Вітаю, колеги! Дозвольте, будь ласка, тоді я продовжу. Чи мене чути, видно? Я сподіваюсь, що так.

Друзі, колеги! Дякую, що допомагаєте нам і добиватися до Євросоюзу і такі спільні комітети це найкращий спосіб синхронізуватися по всіх важливих питаннях. Почну з суворої реальності, Росія систематично руйнує критично важливу енергетичну інфраструктуру України незважаючи на оголошене енергетичне перемир'я з 25 березня 2025 року Росія продовжує наносити удари по теплових електростанціях, підстанціях та енергетичних об'єктах від яких страждають, на жаль, такі міста, як Полтава, Херсон, Суми, Харків – це з тих, що найбільші, але і інші міста так само. Ці атаки спрямовані не лише на Україну, вони мають на меті дестабілізувати весь регіон. Складність енергетичної кризи в Україні посилюється окупацією Запорізької АЕС, на яку припадає 43 відсотки ядерних потужностей України, після її окупації у березні 2022 року Україна зараз залежить лише від 9 реакторів на трьох працюючих станціях, які зіткнулися з безпрецедентними проблемами під час зими 2023-2024 років. І добудова Хмельницької атомної станції в тому числі з допомогою обладнання з Румунії може допомогти відносити енергетику та економіку України.

Енергетична безпека вона більше не є національним питанням, це регіональне імператив. Як головний лобіст "Ініціативи трьох морів" в

Україні, вважаю, що "Ініціатива трьох морів" набуває вирішального значення, тому що шляхом поглиблення інтеграції ми зміцнюємо енергетичні взаємозв'язки і інвестуємо в довгострокову цінність через енергетичні, інфраструктурні та безпекові проєкти.

Розвиток розподіленої децентралізованої генерації спільно з Energy Storage сприятиме зміцненню української енергетики. Я, до речі, є автором Закону про Energy Storage і також моя робоча група завершує напрацювання Закону про використання RDF для теплової генерації. Крім того завдяки спільним зусиллям з податковим комітетом ми справді створили Закон про відкриття експорту біогазу до Європи, що дозволить розкривати можливості і потенціал український до вироблення електроенергії з біогазу і використання біогазу в інших сферах.

А щодо водню у нас кілька років Кабінет Міністрів розробляв стратегію проте вона не врахувала повномасштабну війну. Україна має великий потенціал, у нас є вода, сонце і місця для розташування виробничих потужностей.

І наостанок, відмовляйтеся від російських енергоносіїв, будуйте альтернативну енергетику і давайте спільно будувати безпечне майбутнє сильної Європи.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую.

Зараз слово передається Олександрю Юрченку, депутатська група "Відновлення України".

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні європейські колеги, я повернувся з фронту, щоб висловити вам свою вдячність за підтримку українського народу. В Україні триває кровожадна війна, яка не тільки забирає найцінніше, що в нас є, це життя наших найкращих синів і доньок України, а ще й наносить важкі руйнування енергетичній складовій нашої країни. Наші енергетики сьогодні

теж знаходяться на фронті, тільки на своєму. Безліч людей гине, відновлюючи енергосистему.

Світ неухильно рухається до збільшення об'єму споживання електроенергії, але водночас агресором зруйнована велика кількість об'єктів генерації та захоплено контроль над Запорізькою атомною електростанцією. То вже сьогодні треба думати і над тим, як збільшити ці об'єми, і водночас захистити їх. Якщо ми хочемо бачити швидке відновлення України, то нам необхідна потужна енергетична складова. Реалії війни довели, що тисячі невеликих об'єктів, об'єктів менш вразливі ніж десятки потужних генерацій, причому бажано, щоб це були різні джерела, починаючи від альтернативних і закінчуючи атомними.

Окрім того, треба приділити належну увагу зберіганню виробленої електроенергії, гнучкості її використання. Сьогодні в Україні достатньо потужна генерація СЕС, однак більшість цієї генерації ми можемо використовувати не тоді, коли потрібно, а коли можемо отримати. Захист енергетики вагома складова. Мова йде не тільки про інженерні споруди, а і про засоби ППО. Україна вже має такий досвід і готова поділитися ним з європейськими країнами, оскільки ми розуміємо, що якщо Україна паде, бойові дії можуть продовжитися в країнах Європи.

Окрім того, треба збільшувати експортно-імпортні потужності електрогенерації з ЄС, що і є стабілізуючим фактором не тільки для України, а і для країн Європейського Союзу.

Ще раз хочу подякувати всім країнам-партнерам, які пліч-о-пліч разом з нами борються на енергетичному фронті. Впевнений, разом ми – сила, разом перемаємо.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую.

Прошу, Максим Миколайович Хлапук, фракція "Голос".

ХЛАПУК М.М. Доброго дня, шановні друзі. За 3 роки з початку повномасштабного вторгнення російська армія цілеспрямовано наносила тисячі ракетних і дронівих ударів по об'єктах цивільної і енергетичної інфраструктури. Те, що наша енергетична система вистояла, ми вдячні за це таким елементам як мужність Збройних Сил України, професіоналізм енергетиків, стійкість українського суспільства і невтомність наших партнерів, які допомагали збройно, фінансово і матеріально-технічно. Водночас виклики, які стоять перед українським суспільством на наступний опалювальний сезон дуже значні.

Хочу нагадати, що з 1 січня 2025 року Україна припинила транспортувати російський газ. І ми вдячні європейським партнерам, які зрозуміли, що за російським газом неодмінно ідуть російські танки, а не до добробут і стабільність. А тому вчасно диверсифікували свої джерела енергоресурсів. Росія помстилася за це і спочатку цього року нанесла важких ударів по українському газовидобутку. Це був акт помсти за розірвання останнього газового шупальця російського спрута. Я звертаюсь до європейських друзів з тим, що таке фактичне санкціонування російських енергетичних ресурсів має стосуватися як газу так і скрапленого газу так і нафти. Пам'ятаємо, що ми покладаємося на вашу єдність, вашу невтомність і готовність і далі іти пліч-о-пліч з українським народом.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую, Максим Миколайович.

І зараз будуть виступи від депутатів з Європейського Парламенту. Тому я передаю слово пану Джорджіо Горі.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, Андрію.

На другий раунд тепер. У нас є тільки одна хвилина на кожного, хто планує виступити. Будь ласка, і тоді Юрі Ратас, вам слово. Слухаємо вас.

RATAS J. *(Синхронний переклад)*

Дякую, шановні друзі.

Дуже сподіваюсь якомога швидше вас побачити тут частиною нашої європейської сім'ї. У мене питання. Ми бачимо, що Росія продовжує руйнувати соціальну інфраструктуру України. Ми бачимо, що це ціль постійних російських ударів, вже три роки це триває. І ми бачимо, що вони це повністю... інфраструктуру. Ми знаємо, що сталося в Запоріжжі. І тільки це – це вже просто настільки знизило потужність ... *(Не чути)* гігават. І ми говорили, і Росія контролює, вони кажуть: це їхня Запорізька станція. Що ви думаєте з цього приводу?

GORI G. *(Синхронний переклад)*

І зараз, будь ласка, наступний виступаючий від SND Томас Пеллерін-Карлін.

PELLERIN-CARLIN T. *(Синхронний переклад)*

Шановний пане голову, дуже приємно приймати участь в цій зустрічі. Я почув вас, пане Андрію, ми почули про руйнування української інфраструктури Російською Федерацією. І, звичайно, ми бачили вітряки, які постійно встановлюються, і ви розглядаєте сонячну енергетику, вітру також. І ви кажете, що це нагально для вас, для безпеки і для Європи в цілому, щоб захистити від цього брутального світу. І ми знаємо, що тут багато людей вас підтримує. І слава Україні! До перемоги разом!

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, Томас.

Наступний доповідач Вутер.

BEKE W. *(Синхронний переклад)*

З мого боку... ми також підтримуємо вас. І моя підтримка Україні. Питання, ми знаємо, що Росія атакує енергоінфраструктуру України постійно і, звичайно, ми вчимося, ми можемо отримати деякі уроки від вас. В нас є гібридні атаки постійно, гібридні атаки зі сторони Росії, вони тривають. Скажіть, будь ласка, можливо, ви порадите, які кроки ви робите, щоби лімітувати ці руйнування і яким чином можна їх зменшити взагалі? І як країна, яка захищається у війні, як вона може захистити свою інфраструктуру як ми європейці можемо вчитися на вашому прикладі, на вашому досвіді. Як ми можемо захистити нашу інфраструктуру і на зовнішніх кордонах Європи. Як ми можемо також зберегти інфраструктуру, яка у нас є сьогодні.

Дякую за вашу відповідь.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Наступний ... *(Не чути)*

VAN DIJCK K. *(Синхронний переклад)*

Дякую, шановний голово. Я буду говорити нідерландською. Я – бельгієць. Дякую вам.

Перш за все хочу сказати я захоплююся, і я дуже пишаюся тим, що можу приймати участь у цій дискусії. Від всього серця щиро дякую українським колегам. Хочу дати шану, підтримати вас. Ви продовжуєте боротьбу. Це не тільки йдеться про безпеку і свободу України, ви боретесь за нашу свободу і демократію ЄС, тому ми вас будемо підтримувати. Я – бельгієць. Наш Прем'єр-міністр з делегацією вчора був в Києві, він провів низку розмов з урядом. Тому у мене питання. Непогано було б мати якраз домовленості про інтеграцію і під'єднання до мереж наших, це дуже важливо. Нам необхідно надати не тільки зброю, але інфраструктурно підтримати вас, зробити ці підключення разом.

І скажіть, будь ласка, яке ваше бачення, як це буде відбуватися?

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Зігрід Фрііс, Renew.

FRIIS S. *(Синхронний переклад)*

Шановний пане голово. Дякую за участь в цій зустрічі. Хочу віддати шану українським представникам, воїнам. З початку війни ми бачимо жахливі речі, коли постійно ведуться руйнування української інфраструктури і всього взагалі, ми бачимо постійні атаки. Але, незважаючи на це все, ви надихаєте і ми бачимо, як ви боретесь, ви робите конкретні кроки, ви переходите... диверсифікуєте, переходите на "зелену" енергетику. Ми бачимо, як ви боретесь навіть з цими ракетами, як ви відбудовуєте. Тому моє питання: як ми в ЄС можемо посилити, надати вам більше сил в енергетику, як ми можемо допомогти децентралізувати, посилити "зелену" генерацію і особливо ми в Європейському парламенті, як ми можемо внести свій внесок і посилити ваші зусилля?

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Спасибі. А тепер, Андрію, будь ласка, передаю вам назад мікрофон для відповідей, для вас прозвучало багато питань. Будь ласка, вам мікрофон.

ГЕРУС А.М. Дякую вам за таку увагу і за такі абсолютно доречні і актуальні запитання. Я мушу сказати про Запорізьку АЕС, про неї вже декілька разів було запитань. На сьогоднішній день, на жаль, Запорізька АЕС є окупована, як і українська земля, як і українські люди, як місто Енергодар. Ця атомна електростанція сьогодні не працює взагалі, до речі, це є найбільша атомна електростанція в Європі, вона на сьогоднішній день не працює взагалі, для її внутрішніх потреб, для того, щоб вона могла безпечно існувати, працює єдина лінія, яка з контрольованої української території

живить цю атомну електростанція електроенергією для власних потреб. На жаль, сьогодні на цій атомній електростанції розташовані російські військові, російська техніка, російська зброя і це використовується як, на їхню думку, зручний майданчик для військової бази. Безумовно, що цю електростанцію можна повернути до безпечної експлуатації, але навіть після звільнення, після деокупації і це буде не такий швидкий процес, і буде потрібно більше року для того, щоби перші енергоблоки цієї Запорізької атомної електростанції запрацювали. І я сподіваюся, що це все відбудеться, і деокупація, і безпечна робота блоків Запорізької атомної електростанції.

Було питання щодо захисту і щоби ми могли сказати з приводу захисту енергетичної системи і захисту енергетики.

Ну мабуть важливим фактором є те, що вже сьогодні згадувалося – це децентралізована розподілена генерація, щоб не було залежності від окремих крупних об'єктів. Тому що в нас енергетика ще в значній мірі була як спадок від Радянського Союзу, де була така гігантоманія часто і в нас дійсно декілька крупних електростанцій живили і живлять ще до цих пір більшу частину України. Але розподілена генерація цьому буде дуже допомагати, тому що можна вивести з ладу декілька крупних об'єктів, але практично неможливо вивести з ладу сотні малих і середніх об'єктів.

Наступне – це фізичний захист, це захист від дронів, захист від ракетних ударів. І в Україні є дуже хороші практичні кейси, як це було зроблено і повторю ще раз, в значній мірі завдяки цьому нам вдалося достатньо безпроблемно пройти цю зиму.

І безумовно третій фактор, можливо навіть найважливіший – це протиповітряна оборона. Протиповітряна оборона нам дуже сильно допомогла, тому що забезпеченість і Patriot, і IRIA-T, і Gepard, в цьому році була набагато краща, ніж це було рік тому, ніж це було 2 роки тому. Тому це допомагало збивати і далеко не кожен шахед, далеко не кожна ракета, могли навіть підлетіти до цілі, куди їх направляли.

Тому я бажаю міцності, сили і процвітання Північноатлантичному альянсу НАТО. І сподіваюсь, що колись Україна також стане членом цього альянсу, який може захищати себе, свої держави свої території, своїх людей і свою енергетику.

І ще було питання з приводу деяких об'єктів, які є критичними з точки зору енергопостачання, наприклад лікарні. І як це відбувається на практиці, я хотів би дати от буквально один приклад: за 2 роки в Україні близько 300 лікарень були оснащені сонячними електростанціями, тобто це лікарні, на дахах яких були збудовані сонячні електростанції. І на багатьох з них були збудовані сонячні електростанції разом з energy storage. Тобто це означає, що такі лікарні можуть працювати навіть тоді, коли виникає якийсь повний блекаут – і електроенергія не поступає, електроенергія з мережі не поступає до цих лікарень.

Тому 300 лікарень за 2 роки – це хороший результат. Він в значній мірі завдяки допомозі ваших країн, ваших платників податків і вас, з вашою політичною підтримкою. І колись Урсула фон дер Ляєн ініціювала такий проєкт, який називався "Промінь надії", коли перші сонячні панелі поставилися в Україну, і вони зараз вже практично змонтовані на наших лікарнях. І я сподіваюся, що ці 300 лікарень скоро перетворяться в 600, а, зрештою, і в тисячу лікарень. І сподіваюсь, що абсолютна більшість наших лікарень будуть оснащені такими своїми сонячними електростанціями з energy storage.

Дякую вам за ваші запитання. І буду тоді переходити до наступного блоку, де буде слово надане колегам з нашого комітету.

Прошу, Вікторія Гриб, народний депутат, позафракційна.

ГРИБ В.О. Шановні друзі, ми повинні говорити про майбутнє. Для того, щоб Україна мала майбутнє, необхідно в першу чергу закінчити війну, але навіть якщо вона буде продовжуватись, то нам необхідні інвестиції в нашу економіку.

Тому я запрошую наших європейських партнерів інвестувати в Україну, інвестувати в Україну вже сьогодні. Нам вкрай необхідно мати доступ до фінансових ресурсів. Якщо в нас не буде доступу до фінансових ресурсів, на превеликий жаль, ми не зможемо розвиватися. Не зможемо розвиватися – не зможемо бути сильними, не зможемо закінчити війну.

Якщо Україна в короткі терміни не стане частиною Європейського Союзу, то незрозуміло що буде далі. Тому я пропоную все ж таки подивитися ще раз на ті шляхи, що необхідно зробити Україні та Європі разом, щоб Україна стала все ж таки частиною європейської спільноти.

І на сьогодні ми повинні починати з економічних питань, з партнерств економічних. Тому запрошуємо до співпраці, готові на приватні партнерства між бізнесом В2В, а також державно-приватні партнерства. Я вважаю, що сильна Україна буде запорукою сильної Європи, без сильної України Європа не зможе бути сильною.

Тому ще раз дякую за сьогоднішню зустріч і, сподіваюся, що ми обов'язково будемо мати такі спільні проекти, також доступ до фінансових ресурсів якомога швидше для того, щоб мати економічну перевагу зараз перед Китаєм, Сполученими Штатами Америки. Разом ми це зможемо, якщо Україна буде сама, а Європейський Союз буде без України, я впевнена, що ми, на превеликий жаль, не будемо конкурентоспроможними.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую, Вікторія Олександрівна. Я нагадаю, що у нас регламент одна хвилина в цьому блоці.

Прошу, Максим Миколайович Хлапук, фракція "Голос".

ХЛАПУК М.М. Колеги, друзі, я продовжу, оскільки у нас зараз блок щодо відновлення і реконструкції енергоінфраструктури під час та після війни, хочу зазначити, що ми не знаємо коли буде після війни, і ми робимо всі дії з відновлення і захисту під час війни.

Ви питали, який секрет успіху? Можу сказати, ми не боїмося змін, не боїмося реформувати у найважчих умовах. З 2022 року, з початку вторгнення, Укренерго зробило найвеличнішу дію, операцію в історії енергетики України, відключила енергосистему України від Російської Федерації і приєднала до європейської.

Ми змінили своє корпоративне законодавство. І зараз в усіх енергетичних компаніях України відбуваються зміни обрання нових керівників відповідно до нових правил і засад, ми робимо це під час війни. Я не кажу, що немає проблем, вони є, вони складні і вони важкі, пов'язані, зокрема, з загальною бідністю українського суспільства, яке не може нести тягар витрат на комунальні послуги енергетичної інфраструктури. І тому ми так в цей конкретний історичний момент залежимо, і від вашої допомоги, і від ваших кредитів. На наступний опалювальний сезон Україна має закупити чотири з половиною мільярда кубометрів газу, що еквівалентно за нинішніми цінами (*нерозбірливо*) більше 2 мільярдів євро. Ми потребуємо цю допомогу, ми знаходимо самі шляхи для цього фінансування.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую, Максим Миколайович.

Прошу Юрій Камельчук, "Слуга народу", по відеозв'язку.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Так, дякую.

Шановні колеги, з приводу відновлення. Отже, спочатку повномасштабного вторгнення понад 50 відсотків енергетичної інфраструктури України зазнали пошкоджень, втрачено понад 9 гігават потужностей, зокрема, понад 80 відсотків теплової генерації і половина гідроактивів. Проте наша енергосистема вистояла і адаптувалася завдяки підтримці ЄС, США, Європейського інвестиційного банку та G7 Україна залучила мільярди євро для стабілізації і відбудови. Лише Фонд підтримки енергетики України зібрав понад мільярд євро і загальні потреби на 10 років

оцінюються Світовим банком у 486 мільярдів доларів, з них 68 саме на енергетику. Вже у 2024 році ми відновили близько 4 гігавати потужностей, розгорнули півтора гігавата сонячної генерації і понад 830 мегават газових установок. Цього року може бути 3 гігавати відновлених і 900 мегават нового розподілу на генерації. Україна будує не просто те, що втратила, а сучасну стійку і чисту енергетику майбутнього.

Я вважаю, що майбутнє української енергетики – це атомні станції, альтернативна енергетика з регіональним розподілом, мережа Energy Storage та водень.

Європа може долучитися до розробки енергетичних проєктів на рівні прикордонних регіонів. Окремо слід відзначити вклад організації GIZ у створенні проєктів трансформацій вугільних регіонів, зокрема, пілотний проєкт у Львівській області в місті Шептицькому. Нам і надалі потрібна проєктна та фінансова підтримка для навчальних програм, створення техніко-економічного обґрунтування проєктів та доступ до дешевих кредитів для покращення енергоефективності будівель та збільшення кількості об'єктів генерації альтернативної енергетики. Дякую за вашу підтримку, дякую за вашу увагу і слава Україні, і слава великій і міцній Європі!

ГЕРУС А.М. Дякую.

Прошу слово Олексій Красов, фракція "Слуга народу".

КРАСОВ О.І. Дякую.

Шановні колеги, я хочу приєднатися до слів своїх колег стосовно подяки Європейському Союзу і єдності з нами в цій війні. На моє переконання безпека сьогодні є одним з найважливіших умов відновлення нашої енергетики.

Тому що ви правильно сказали, що Росія свідомо брала енергетичні інфраструктури України, як ціль воєнних нападів, щоб паралізувати діяльність нашої країни. І сьогодні попри формальні заяви про енергетичне

перемир'я російські атаки тривають створюючи небезпеку для мільйонів людей і для енергетичної стабільності України і Європи.

Коли ми кажемо про відновлення, ми кажемо не тільки про відновлення того, що було зруйновано, а по суті про сучасну перебудову української енергосистеми і адаптування її до воєнного часу, і післявоєнного часу.

Тому вже було багато сказано, ми і надалі плануємо посилити захист енергетичної інфраструктури різними системами протиповітряної оборони. Ми плануємо збільшувати і кількість, і вдосконалення захисних інженерних систем, які сьогодні використовуються на наших енергетичних об'єктах. Ми плануємо посилювати кібербезпеку цих об'єктів, тому що кіберзагроза стає дедалі більша в світі. Також подальше нарощування можливостей альтернативної енергетики та децентралізованих мереж.

Також ви вірно сказали, я представляю в парламенті прифронтове місто Харків і за весь період війни це місто під постійними обстрілами. І нашим енергетикам вдалося накопичити унікальний опит інженерного захисту цих енергетичних об'єктів, оперативних заходів відновлення живлення та децентралізації цих мереж. Тож напрацьовані підходи можуть в майбутньому бути цінними для удосконалення загальноєвропейських стандартів захисту критичної енергетичної інфраструктури. Тому ми тут відкриті до співпраці з комітетом Європарламенту щодо захисту нашої інфраструктури, інтеграції мереж і розвитку всього, що пов'язано з безпекою в енергетичній сфері.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую.

Інна Совсун, фракція "Голос" має зараз слово. Прошу, Інна Романівна.

СОВСУН І.Р. Дякую ще раз за надане слово. Я розумію, що одна хвилина – це дуже мало, аби відреагувати на запитання, які озвучили колеги. І, звичайно, що питання, які звучать, вони пов'язані із безпекою української

енергетичної інфраструктури і європейської. І тут за одну хвилину, звісно, не відповіси на запитання, а як захистити енергетичну інфраструктуру під час війни. Я б хотіла, щоб ця сьогоднішня подія слугувала таким початком дискусії більш прицільної між оновленим складом комітету та нашим комітетом. Ми будемо раді подальшим більш цільовим дискусіям для того, аби поділитися нашим досвідом з приводу того, яким чином захищати енергетичну систему. Тому що правда в тому, що, на превеликий жаль, так само як українська армія на сьогодні є найсильнішою армією в Європі, так само українська енергетична система має унікальний досвід для всього континенту з точки зору захисту від таких безпрецедентних атак. І тут ми маємо не просто позицію, де ми про щось просимо, але дійсно маємо експертизу з боку управління політичного, але і так само на технічному рівні. Компанії, які працюють в секторі, звичайно, будуть раді ділитися досвідом для того, аби запобігти подібним атакам вже на території Європейського Союзу. Тому тут я би просто запросила до подальшої дискусії з цього приводу.

І так само я би хотіла сказати останнє на завершення, бо звучало запитання, яким чином найкраще зараз зберегти енергетичну систему, і тут вже колеги багато що сказали. Але я ще раз наголошу на тому, що ніщо не допомагає енергетичній інфраструктурі краще, ніж система протиповітряної оборони, це те, що українській енергетиці дуже потрібно. І ми будемо дуже сподіватися, що європейська сторона буде продовжувати надавати підтримку в цьому напрямку.

Ну, і окремо блок підтримки, про який я би просила, про який ще не згадували колеги, це підтримки в сфері енергетичної ефективності. В Україні є з цим проблеми, є проекти, які працюють над вирішенням цих проблем, їх недостатньо. Тому я б хотіла би ще це питання підняти, що це одне з тих питань, де насправді не потрібні додаткові енергоносії, а потрібно просто ресурс, аби зменшити використання енергоносіїв, які зараз використовуються. І з цим, звичайно, ми дуже вдячні за вже надану

допомогу, але дуже потребуємо ще додаткової допомоги саме з енергоефективності. Ще раз дякую за увагу і сподіваюся на подальший діалог.

ГЕРУС А.М. Дякую, Інна Романівна.

Прошу, Михайло Волинець – народний депутат від фракції "Батьківщина", регламент – одна хвилина.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Дякую, шановні колеги, за співпрацю. Я додам, що я являюся головою підкомітету по взаємодії з органами влади та громадськості, а також являюся віцепрезидентом Всеєвропейського об'єднання профспілок.

Шановні колеги, ми сьогодні говорили про головну складову – це енергетику. Але я хотів би ще додати другу складову – це людський потенціал. Мільйони українців, які сьогодні знаходяться за кордоном, набули нових навиків, працюючи в країнах Європейського Союзу, вони вивчили мови цих країн, вони знаходяться там разом з дітьми і по завершенні війни ми чекаємо повернення наших громадян – українців в нашу державу. Ми також зараз маємо потурбуватися, і очікуємо вашу підтримку, про створення стабільних робочих місць для українців, які повернуться з-за кордону, а також тих мільйонів громадян, які являються внутрішньо переміщеними, та одного мільйону військових, які повернуться з фронту до мирного життя, для того, щоб вони були працевлаштовані, щоб були створені якісні робочі місця.

А я також хотів би звернути увагу на те, що в Україні зараз суттєво змінюється трудове законодавство, і важливо, щоб при таких змінах не було порушень, щоб вони відповідали директивам Європейського Союзу, а також відповідали конвенціям Міжнародної організації праці, бо дуже часто під виглядом євроінтеграційних десь, звідкись, від якихось бізнесових структур європейського або світового рівня в парламент України заносяться закони,

які дуже часто не відповідають міжнародним нормам, стандартам. Ми дякуємо за те, що світові, європейські профспілки та Європарламент чітко реагують на ці питання.

Я дякую вам за співпрацю. І сподіваюся, що війна скоро в Україні завершиться – і ми зможемо приступити до мирної відбудови України.

ГЕРУС А.М. Дякую, Михайло Якович.

І по відеозв'язку чи є з нами Євген Пивоваров, фракція "Слуга народу"?

ПИВОВАРОВ Є.П. Так, є. Дякую вам, шановний пане голово.

Шановні колеги, перш за все, хочу подякувати за цю можливість, за те, що можу звернутися до вас.

(Шум у залі)

Дякую. Дякую вам. Шановні колеги, дуже дякую вам. І дуже дякую за змістовну сьогодні дискусію. Я сьогодні в місті-герої Харків. Це саме схід, і це поруч з лінією фронту. І ми вже пройшли три опалювальних періоди. І коли ми кажемо про відновлення, то ми маємо сказати, що, дійсно, той унікальний досвід, який сьогодні має Україна, дуже важливо його передавати і всім вашим сьогодні країнам. І ми готові працювати разом, і ми велике дякуємо, як вже було сказано, щодо Фонду відновлення енергетики. Сьогодні вже працюють з цим фондом понад 30 країн Європи, більше мільярда євро було передано. І це не просто про гроші, а це про обладнання, яке, в той же час, їде до прифронту і допомагає нашим людям просто витримати. Ми сьогодні кажемо про найбільшу війну у Європі за 100 років і ми сьогодні кажемо про лінію фронту більше ніж 1 тисяча 100 кілометрів, про активну лінію фронту. Але в той же час ми думаємо про майбутнє, про завтрашній день. І ми чітко розуміємо, що атомна енергетика, а також відновлювальна енергетика – це є майбутнім. І Україна готова працювати, Україна має інтелектуальний потенціал, людський потенціал і ми чітко працюємо. Навіть в цих умовах ми забезпечуємо сьогодні наші міста електроенергією та

повністю інфраструктурою, водою та теплом, це є унікальний досвід. Звісно, ми дуже дякуємо вам за підтримку, вона нам потрібна. І це не просто громкі слова, це наше виживання, нас, як країни, наших людей і це життя наших людей.

Я вам щиро дякую ще раз за те, що ви разом в ці складні часи і ми точно знаємо, що Україна вистоїть, буде об'єднана і буде частиною Європейського Союзу. Дякую вам.

ГЕРУС А.М. Дякую, Євген Павлович. І зараз слово переходить до європейських парламентарів членів комітету Європарламенту.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, Андрію. Останній раунд у нас, остання частина нашої зустрічі. Я, декілька колег, які бажають виступити, у кожного одна хвилина. Будь ласка, Пеллерін-Карлін, SND, вам слово.

PELLERIN-CARLIN T. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Хочу ще раз підкреслити щодо зауважень зі сторони колеги. Максим, ми не знаємо, коли завершиться ця війна і вже треба відбудовувати. І що ми можемо зробити зі свого боку, ми європейські депутати? Ми говоримо про *(Не чути)* в небі і це, звичайно, захист неба західної частини України. Я, звичайно, ми не можемо все повністю закрити, але Київ, Одеса і особливо АЕС станції, які Україна ще контролює, ми можемо їх захистити. Це така ідея – це небо, безпечне небо значної частини території України від прямих ударів зі сторони Росії. Це такий фізичний захист і, зрозуміло, це захист також інвесторів і *(Нерозбірливо)* інвесторів і, звичайно, не бажано того, щоб це було зруйновано росіянами. І ми бачимо частину з нашої сім'ї Європейського Союзу, і ми можемо застосувати такий захист від Росії.

І по-друге, що ми можемо зробити, – це більше співпрацювати з Європейським банком інвестицій, щоб забезпечити, надати певні гарантії

приватним інвестиціям, які відбуваються в Україні. Звичайно, є величезна необхідність в цьому, особливо в стратегічних секторах, таких як оборона, освіта та інші. Тобто нам необхідно більше такого фізичного захисту і безпеки, щоб відбувалася відбудова України, і підтримати Україну не тільки під час війни, а і після.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, Томасе. Зараз наступний доповідач пан Фарскі. Будь ласка, вам слово.

FARSKY J. *(Синхронний переклад)*

Перш за все хочу віддати велику шану мужності українського народу. Я з Чеської Республіки, ми були під російською окупацією більше 20 років і я знаю, ви захищаєте не тільки свою Україну, але ви захищаєте і Європу. Дякую за це. І я впевнений, що Європа готова допомогти, але не тільки підтримати і відбудовувати разом Україну, 9,3 мільярда євро було надано через фонд фінансування для критичної інфраструктури. Ми бачимо також величезний потенціал у відбудові, і ми також бачимо, як ми можемо вчитися у українців, щоб захистити свою інфраструктуру. І Україні потрібен ЄС, а ЄС потрібна Україна. І ми маємо діяти разом, і разом ми сильніші, і це так і буде, рано чи пізно.

Дякую вам.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Знову від...*(Не чути)* народної партії Паулюс Саударгас. Будь ласка.

SAUDARGAS P. *(Синхронний переклад)*

Дякую, шановний пане голово.

Шановні колеги, українські друзі, дякую за вашу героїчну боротьбу за свободу та демократію. Незважаючи на ті перемовини, які відбуваються зі

сторони США, Росія продовжує свої брутальні терористичні атаки на цивільну інфраструктуру, включаючи ключову інфраструктуру. І це є стратегічна важливість, і також ми побачили вразливість інфраструктури.

Ми, Литва, ми повністю відключилися від російського палива і від залежності від Росії, і ми диверсифікували свої спроможності енергетики. Ми бачимо, як страждає українська інфраструктура через російську агресію, але це, можливо, також можливість переглянути і повністю змінити цей пейзаж, цю архітектуру енергетичну України. Тобто, звичайно, це йде через диверсифікацію. Це ключове в цій інфраструктурі.

Щодо маленьких ядерних реакторів, водню та нових технологій, як ви плануєте і пріоритизуєте інвестиції? Дякую. Слава Україні!

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Спасибі. Хочу додати декілька доповідей колег, які бажають виступити. Ми також відкриті до, так званої, процедури *(нерозбірливо)*. Тобто виступи швидко з місця. Будь ласка, якщо хтось бажає взяти слово.

Пане Міхал Кобоско, Renew.

KOBOSKO M. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Голово, шановні друзі з України, я організовував першу конференцію пару днів тому з представниками "Слуга народу", і ми домовилися про те, що це не тільки про гроші і внески. Ми знаємо, що дуже важливо логістика, інфраструктура. І для того, щоб відбувалася ефективна відбудова, тому інвестиції – це також включає країни, які є сусідами України, і вони мають бути максимально задіяні. Це для того, щоб забезпечити енергетичну безпеку для України та ЄС.

Ми також закликаємо наших українських партнерів відкритими бути до ноу-хау, європейських ноу-хау і наших технологій. І ми можемо не тільки допомогти відбудувати, але й навіть крокувати вперед і більш стійко відбудовувати на майбутнє. І ми бачимо, що через програму фінансування,

було надано 50 мільярдів, 250 мільйонів зі сторони Польщі. І я закликаю до гармонізованих дій, і почати це вже після того, як буде досягнуто справедливого миру.

Дякую. Слава Україні!

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую. Останній доповідач Томас Гайзель.

GEISEL G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, шановний голову, дякую, шановні колеги з України, незважаючи на таку тяжку ситуацію, хочу... почну говорити про групу дружби. Я розумію, що, звичайно, більше не відбувається постачання газу через... з 2024 року, тобто Україна не отримує ці прибутки, звичайно, і несе втрати. І це також величезний виклик, я б сказав. І є постачання газу до Словаччини, Угорщини, Австрії. І ми знаємо, що ці країни купували газ за більшу ціну. І скажіть, будь ласка, чи є якісь признаки надії щодо цього припинення вогню? Чи буде якийсь шанс знову переглянути це рішення – це з одного боку щодо безпеки для цих країн – членів, яких я тільки що назвав? Також хотів запитати: чи... взагалі як вирішити проблему, яка стосується самої України, постачання газу на наступну зиму? Бо це велика проблема.

Дякую.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Поки що не бачу інших запитань. Тому надаю слово, Андрію, вам для того, щоб ви могли виступити і сказати заключне слово, висновки з цієї зустрічі. Будь ласка.

Дякую.

ГЕРУС А.М. Дякую за виступи і за ті запитання, які звучали.

Було таке важливе питання: які нові інвестиції можуть бути в Україні для того, щоби зробити нашу енергетику сильнішою, для того, щоби зробити нашу країну більш успішною?

Безумовно, на сьогоднішній день в Україні є досить серйозний потенціал для приватних інвестицій. І Україна - велика країна, і далеко не на всій території ідуть бойові дії або навіть відбуваються ракетні атаки або атаки дронами. І в нас західна частина країни є достатньо безпечною для інвестицій. Ну, наприклад, я знаю, що на заході України норвезькі компанії планують будувати вітроелектростанції. І я знаю, що німецькі компанії планують будувати сонячні електростанції. Деякі інвестори планують будувати генерацію з відновлювальних джерел в комбінації з накопичувачами, з Energy Storage. І в нас відбувалася лібералізація ринку електричної енергії, перехід на більш ринкові відносини. І цей ринок функціонує так, що є такі цінові сигнали, які є привабливими для інвесторів. І як я говорив, минулого року у нас близько 900 мегават було збудовано приватної сонячної генерації. І активно будується так само і вітрогенерація, і в основному це робиться, практично повністю це робиться приватними інвесторами, тому що в Україні високий потенціал вітру, в Україні високий потенціал сонця, в Україні як в аграрній країні високий потенціал біомаси, біометану, біоетанолу. Тому є хороші перспективи тут і для приватного бізнесу.

Те що стосується транзиту газу, то ми повністю виконали ті контрактні зобов'язання, які в нас були, які були зафіксовані до кінця 2024 року. І ми сприймаємо ті наші контрактні зобов'язання перш за все як наші зобов'язання перед країнами Європейського Союзу. Цей контракт був повністю виконаний, іншого контракту ніякого не було. І думаю, всі розуміють, що ми не хочемо мати справу з Росією, з російськими енергоресурсами. І ми закликаємо так само і європейські країни не мати справу з російськими енергоресурсами, тому що, безумовно, ця валютна виручка, ці доходи, які надходять в Росію, а основні доходи в Росію

надходять від енергоресурсів, від газу, від нафти, вони допомагають формувати російський бюджет і фінансувати військову сферу, і фінансувати агресивну військову поведінку і вторгнення в Україну, яке, на жаль, триває з лютого 2022 року. Тому ми хочемо звернути увагу, що незалежно від того, що Україна не продовжила транзит з січня 2025 року. Ми бачимо, що в деякі європейські країни надходження російського газу збільшується. І це не зовсім те, чого нам хотілось би очікувати. Тому що на сьогодні вже прекрасно очевидно, що Європейський Союз і європейські країни можуть спокійно існувати від російського газу. Ми бачимо, що Європа сьогодні відійшла від залежності від російського газу, і ті залишки поставок російських, які на сьогоднішній день існують, вони можуть бути мінімізовані, особливо якщо це стосується скрапленого газу, який надходить в порти Бельгії, в порти Іспанії і в порти Франції. Мені здається, що ці країни можуть спокійно існувати без російського газу.

Наша логіка дуже проста: Росія – це агресор, Росія розпочала війну в Європі в XXI столітті і Росія має понести за це відповідальність. І ембарго на покупку енергоресурсів з Росії – це, мабуть, не найбільша і не найбільш повна відповідальність, яку Росія має понести, але Росія має нести цю відповідальність.

А взагалі те, що після стількох атак, після ракетних атак, після атак дронів наша енергосистема працює, стоїть і, можливо, навіть у чомусь стала сильнішою, це вже наша перемога, наша спільна з вами перемога, тому що цю допомогу, яка нам надавала об'єднана Європа і європейські країни окремо, її важко переоцінити, і вона дійсно допомогла нам вистояти. І попри надзусилля і величезні затрати Росія не змогла зруйнувати нашу енергетичну систему. І на сьогоднішній день це очевидний факт.

Тому дякую вам всім за вашу роботу, за вашу підтримку, за підтримку ваших країн, за підтримку Європейського парламенту і за підтримку Євросоюзу. І я впевнений, що разом ми будемо сильними і зможемо досягнути справедливого миру і зможемо дати відсіч російській агресії.

Дякую вам.

GORI G. *(Синхронний переклад)*

Дякую, Андрію.

Перейду на італійську. Пару слів висновку закриття цієї зустрічі.

Перш за все хочу подякувати, подякувати всім колегам, які сьогодні виступали, представнику Верховної Ради і нашим колегам. Ми бачимо чудову, дуже плідну розмову на тему таку важливу, фундаментальну для ЄС та України. Звичайно, ми розуміємо складність і різницю в ситуації. Але ми розуміємо наскільки це важливо, терміново, стратегічно. І дуже важливо почути вас шановні колеги Верховної Ради і вас мені шановні колеги. Такі важкі часи виклику як захистити енергетику, як може енергетична система стати такою сталою і при цьому вести перехід на інші шляхи, енергетичні шляхи постачальників. Ми почули підтримку від нашого комітету і всього парламенту. Ми і далі будемо підтримувати. І дякую всім. Дякую також всім колегам присутнім тут на цій зустрічі. Дякую. До побачення.

ГЕРУС А.М. Дякую і вам.